

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Gzerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
 („Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség)
 Telefon: 11—55—62.
 Postafelraképpénztári csekkiszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN HÉTEN

Elfizetési díjak a m. kir. földmivélségi miniszter által időnként kiadott „Riportás gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4, félre 2, negyedévre 1 P.
 Külföldre: egész évre 8, félre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam. 33. szám.

Augusztus hó 15.

Történelem-c csodák?

Nem egészen három és fél esztendeje annak, hogy Szent István évének, 1938-nak husvétján, Darányi Kálmán, Magyarország akkori miniszterelnöke, Győrött a honvédség felállítására az ezermillió pengős beruházás elhatározását bejelentette. Május 25-én a római Egyház jelenlegi feje, az akkori pápai legátus, Pacelli bíboros megnyitotta a XXXIV. Eucharisztikus Kongresszust, majd 31-én az „Aranyonaf”-on Esztergomba, később pedig az akkori ország minden vidékére elindult a Szent Jobb... A csodatévő Szent Jobb bejárta a trianoni országot, amely a magyar honvédségnek a Feltámadás ünnepén bejelentett újjászületésétől, az Eucharisztikus Kongresszus lélekemelő élményétől és az államalapító Szent Király emlékétől megihletten, régén nem tapasztalt, csodálatos egységbe lovascsodától össze... 1938 augusztus 20-án valóban egy egységese, a Szent Jobb csodatételében bensőségesen hívő nemzet fohászokodott a szentemlékü királyhoz, énekelvén az ősi szolozsmát: „Ah hol vagy István király...”

A Szent Jobb esztergomi utazása után pontosan öt hónappal, október 31-én, Németország és Olaszország elvállalta a döntőbíráskodást a magyar—cseh határkérdésben és néhány nap múlva megindultak honvédeink északnak. Trianon első pillérének összeomlását követte a többi; párhuzamos időközben omlott össze a papíroshatár egy-egy további szakla: hazatért Kárpátalja, azután Erdély és Kelet, majd legutóbb az aldelt Bácska és immár magyar honvéd áll a ősi határ észak-kelet, keleti és déli vonalán...

A tudását, felvilágosodottságát fítogetatni szerető modern ember szerint, ma már nem történelem csodák, még akkor sem, ha az események ennyire szervesen kapcsolódnak is egymásba, mint az adott esetben. A modern ember csak egyben hisz, a logikában, az okok és okozatok törvényzerűségében. Nos, hát legyen ezelmek igazuk! Gondolkodjunk logikusan és be kell látnunk, hogy csoda ebben az esetben valóban csak akora történt volna, ha az ország megnagyobbodását nem előz-

te volna meg a magyarságnak ez a nagy egymásratalálása, amit a „győri program”, az Eucharisztikus Kongresszus és a Szent István év jelentett és eredményezett. Ez a hármas esemény előzte ugyanis meg és idézte elő a folyamatot, amely 1938 késő őszen megindult és amely — reméljük — még mindig tart.

Nem, valóban ma már nem történelem csodák! Böles Kormánzyó Urunk is mindig azt hirdette, hogy nem szabad csodákat várunk, ha

azonban tud egyet akarni, a multon lelkesedve, a jövőért áldozatot hozva, egy célért dolgozni a magyar, akkor olyan fordulat következhet be sorsában, amely csodának is beillik. Ez történt a magyar sorsban 1938 óta és ha a konkolvintóket félretelva az utból, elsőpörre a főúrról, meg tudja óvni a Szent István Év egységét, egymásratalálását a magyar, akkor bizvást számíthatunk rá, hogy Szent István Birodalma élni, virulni és gyarapodni fog...

het kapcsolni a gyermekjátékészítő tanfolyam, ami is, mert így a maradékanyagot, pamut hulladékokat játékkalokat, népművészeti babák készítéséhez fel lehet használni.

Szövetőtanfolyamot csak olyan községben engedélyez az iparügyi minisztérium, ahol a lakosság kender- vagy lenmestertiséssel és kikészítéssel foglalkozik.

Férfiak részére legalkalmasabbak a fafaragó, bőrkészítő, fűz, gyékény- és szalmafonó, továbbá a kulturális-háztartási tanfolyamok, amiből azonban nők részére is meg lehet rendezni. A tanfolyami kérvények elbírálásán elsősorban azok jöhetnek számításba, ahol a szükséges nyersanyag helyben megterep.

A háziipari tanfolyamokon kívül Szövetőszövetség női szakosztályai a m. kir. földmivélségi minisztérium hatátes háztartási tanfolyamát és kézzelgél készíti elő a falvakban, ha arra megjelölt számú (24—30) résztvevő jelentkezik.

A háztartási tanfolyam növekedésével megatultjak, hogy

1. hogyan lehet tápláló ételeket a rendelkezésre álló anyag legjobb kihasználásával s a szükséges takarékosság érvényesítésével elkészíteni;
2. a felhívni és felszórni a szakszerűt moész-vasalásját;
3. a foltos, stoppos és kárkelt munka átalakítását.

Ezeket a gyakorlati tárgyakon kívül heti 14 órában elméleti oktatás folyik, amikor a növendékek a háztartásvezetés, kézművelés, állattenyésztés, egészségügy, csecsemőápolás és nevelés tárgyköréből szereznek ismereteket.

Felkerjük mindazon kézzelgél és testületeket, amelyek háztartási vagy háziipari tanfolyamot óhajtanak rendezni, hogy igényeléseiket, illetve a nekik megküldött tanfolyami kimutatásai mellett, de legkésőbb augusztus hó végéig juttassák el Szövetőszövetség női szakosztályához (Budapest, V. Báthory-utca 24.), hogy biztosítani tudjuk részleire a tanfolyamot.

Kánya Terézia

A hagyományos fényel ünnepi az ország Szent István napját

Augusztus 20-át, államalapító Szent királyunk névnapját, mint minden évben, az idén is bensőséges átérzéssel fogja megünnepelni a megnagyobodott ország népe. A gelterhígy kioszkban történt borzalmas robbanás során elpusztultak a hagyományos tüzijátékra készített rakéták és ezért a tüzijáték az idén ómarad. A székesfőváros azonban annál dúsabb zeneti és művészi programot állított össze az ünnepi hétre. A zenei misor keretében a tizötzötenekor augusztus 17., 19. és 20-án autókön járja be a fővárosat és a főbb pontokon fel-felórásszabadtéri hangversenyeket fog tartani. Hangzatos gépkocsik is rögtönzött utcai hangversenyeket adnak majd.

Budapest legezbb pontján, a Halászbástya térségben lesz tárogatósa toronyzene. Az előtétitási rendelkezések felfigygetése lehetővé teszi augusztus 19-én a szokásos zenés, fáklyás takarodó megtartását.

Augusztus 20-án a megszóltott

fényel rendezik meg a Szent Jobb körmenetét.

A Nemzeti Színház együttese a Magyar Művelődés Házában tart előadásokat. A Gyöngyösbokrátás előadások keretében szerepelnek az erdélyi és délszláv bokrátások is. A Gyöngyösbokrátások előadásai az idén a tündéri szépségű Margitszigeten lesz.

A MÁV a forgalmi korlátozások ellenére az idén is félóra utazási kedvezményt nyújt a magyarság nagyünnepére a fővárosba utazók részére.

A Szent István-hét alkalmából engedélyezett félóra utazási kedvezmény a Budapestre utazásra, 100 km-t meg nem haladó távolságról augusztus 19-én 0 órától 20-án 9 óráig, a visszatúazásra 20-án 12 órától 21-én 24 óráig, a 100 km-től messzebbes helyekről a felúazásra, 17-én 0 órától 20-án 9 óráig, a visszatúazásra 20-án 12 órától 23-án 24 óráig vehető igénybe.

A háziipari tanfolyamot igénylők figyelmébe!

Szövetőgűnk női szakosztályához öröndetesen nagy számmal érkeznek a háziipari tanfolyamot igénylő községek és testületek kérvényei, amelyekkel kapcsolatban tájékoztatásul az alábbiakat közöljük:

Falusi asszonyok és leányok részére legalkalmasabbak a szabász-, varrási, kézimunka, szövő- és gyermekjátékészítő tanfolyamok.

A szabász- varrási tanfolyamon sa-

ját maguk és családtagjaik fehérnemű- és egyszerűbb felsőruházati készíthetik el a résztvevők, a magukkal hozott nyersanyagból. Gyermekek részére viselt ruhákból is alakíthatnak.

A kézimunkatanfolyamon kőtest-borgolást, fehér és népi himézseket tanulnak és minden hozdávalóral a résztvevőknek kell gondoskodniuk. A kézimunkatanfolyamot össze le-

Mussolinit

Magyarország nagy barátját, Olaszország újjáratemőjét, a Duce-t súlyos gyász érte: másodszülött fia, egy újréndrészt hadirepülőgéppel kipróbálása közben, hősi halált halt. A magyar földművelésügyi mélyen megrendültünk a gyászujtotta apa mellett a fájdalom óráiban és a magyar történelem nagy hőseire emlékeznek, amikor tudomásul veszik, hogy a Duce ismét bebizonyította, hogy a hazát, a közt, ezekben a súlyos órákban is a magánélet elé helyezte. "Egy katonai elcsé" — mondotta a Duce és a hivatalos gyász minden megnyilatkozását megtiltotta. A fegyelműzt Olaszország tehát csak olyan községekkel gyalozta meg a Duce fiának elcsét, mint a többi olyan hőst, de lelkeben, érzésében minden olaszt együttértett a hőstelki pánval. . . . A magyar nép saját történelméből ismeri az apának és fiának és kegyelettel gondolt Mussolini Brühör, részvételt és elismerést a nemzet nagy barátjára, a Ducerára . . .

Egy milliárd pengőt

fordít a következő tíz esztendőben a magyar kormány a mezőgazdaság fejlesztésére, korszerűvé tételére, — amint azt B. Ányósi Dániel báró földművelésügyi miniszter legutóbbi, a „Vasárnap”-ban közölt nyilatkozatában jelentette. Ennek a tételnek a nagyságát a legjobban úgy értékelhetjük, ha közöljük, hogy a legutóbbi tízezer év alatt összesen 685 millió, évente tehát alig 44 millió pengő jutott az állami költségvetésből a mezőgazdaságra. A következő tíz évben az eddigi költségvetési keretnek több mint két, és egynekénteszerese jut majd beruházásra, — mezőgazdasági intézmény létesítésére, telepítésre, agrár-tudományok és ismeretek terjesztésére, a termelés szívnálvonalán emelésére, talajjavításra, a földművelésügyi igazgatás megújítására, egy szóval a mezőgazdaság fejlesztésére. A földművelésügyi miniszter bejelentése bizonyára éppoly hálás örömet kelt országzeire, mint 1938 márciusában a milliárdos honvédelmi beruházás bejelentése. Az ország nagyobitására, erősítésére fordított első ezermillió pengő, hála Istennek, gyorsan kamatozott: hiszen alig néhány héttel a bejelentés nyomán megindult a magyar honvéd csapatok felé, majd a következő évben Kárpátokba került vissza, ismét a következő évben Erdély és a keleti részek visszacsatolásának grévezhettünk, meg az idén délen értek el a Trionon előtti háborúk honvédeink. A megnyugvott ország értékelésére lehetőségeink fokozására, gazdasági megerősítésére, tehát országépítésre szánt ezermillió pengő, a mezőgazdaság és a gazdaságzsinés támogatásával éppen úgy honvédelmi célokra is szolgál, mint ahogy a kifejezetten honvédelmi célra elköltött egy milliárdból az országot építette nagyobbra, a tágabbra Főmóltóság Urunk kormányza . . .

A Duce köszönetet mondott a kormány és a miniszterelnök részvételéről. Mussolini Bruno hősi halála alkalmával Kormányzó Urunk és Bárdossy László m. kir. miniszterelnök távirattal kifejezett részvételt a Duce melegen táviratokban köszönte meg.

Negyedmillió pengő mezőgazdasági és erdészeti ösztöndíj

A mezőgazdaság fejlesztését szolgáló milliárdos programmal kapcsolatban is szükség van arra, hogy a szakoktatás és a földművelésügyi igazgatás nagy szabású kitépítése érdekében a szakemberek megfelelő számban álljanak rendelkezésre. B. Ányósi Dániel báró földművelésügyi miniszter ebből a célból:

egyelőre negyedmillió pengőt meghaladó pénzügyi fedezetet biztosított azzal a rendelkezéssel, hogy ebből az összegből a mezőgazdasági és erdészeti főiskolák hallgatói ösztöndíjakat kapjanak.

A Budapesti Közöny augusztus 13-iki száma erre vonatkozólag az első pályázati hírdetményt hozza, amely a mezőgazdasági szakoktatás részére szükséges szakemberek képzését mondja elő.

A gazdasági szakoktatást minél átfutósabbá és tökéletesebbé kell tennünk, mert csak így érhető el a szakismeretek színvonalának korszerű emelését az egész országban. B. Ányósi Dániel báró nagy súlyt helyez a gazdasági iskolák oktatására szolgáló föld gazdasági iskolák hálózatának kitépítésére. Az általa bejelentett program szerint:

a föld gazdasági iskolák száma fokozatosan a jelenleginél több, mint hatszorra fog emelkedni.

Ennek következtében már most kell gon-

doskodni a gazdasági tanárok számának megfelelő pótlásáról, amit a gazdasági főiskolák látogatottságának előmozdításával és a hallgatókban a tanári jogokérvélésre való lekötésével biztosítani lehet. A gazdasági ösztöndíjakkal kapcsolatban Gondoskodás történt a gazdasági tanárok jó megválasztásának biztosításáról is, amennyiben éppen úgy átvették az autonómia előlévő elcséit, mint a középiskolai tanárok.

A pályázati hírdetmény szerint a földművelésügyi miniszter az ésszel beosztásában 198 ösztöndíjra írt ki pályázatot, az ösztöndíjak összege évi 1000, életpolgé 500 pengő, összesen 128.000 pengő végösszege. A pályázat határideje szeptember 15, a kérvényeket a földművelésügyi miniszterhez címezve, annál a gazdasági akadémiánál kell benyújtani, ahol a hallgató tanulmányait végzi. Nemcsak az első, hanem a többi évfolyamok hallgatói is pályázhatnak. Megválasztottak a legelőbb jó előmenetel, egyenlő feltételek mellett pedig önkényben részesülnek a gazdasági, gazdasági és közgazdasági alkalmazottak gyermekei. Aki egyet-egy az ösztöndíjat megkapta, az megtartja addig, amíg legalább jó előmenetel és kifogástalan magaviseletet tanúsít. Az ösztöndíjoknál legelőbb kétféleképpen is pályázhatunk. Megválasztott tanári pályán működni, mint ahány évig az ösztöndíjat élvezte. Felvilágosítás adnak a gazdasági akadémiák, a mezőgazdasági kamarák és a Járás, vármegye gazdasági felügyelőiségek.

Megkezdte működését a Falu-Gazdaszövetség délvidéki kirendeltsége

A „Falu” Magyar Gazda és Földművelés Szövetség a Délvidék visszacsatolása után nyomban hozzáállt, hogy segítségére legyen a visszacsatolt terület gazdátársadalmának a gazdákori szervezkedésben, illetve a meglévő szervezeteknek az országos hálózatba való visszakapcsolásában. A közlekedési nehézségek azonban szinte lekézdeszhetetlen akadályt állítottak a Középponti irányított szervező munka elé.

Ezeknek a nehézségeknek az áthidalása érdekében nagy jelentősége van annak az örvendetes ténynek, hogy Szentiványi Dező, a Szabadkai

Gazdasági Egyesületelnök hitvánó fittiműre, a „Munka” című mezőgazdasági hetilap szerkesztője, a legnagyobb készséggel vállalkozott arra, hogy Szabadkán felállítsa a Szövetség kirendeltségét. A kirendeltség pontos címe: Szabadka, Kosztuk Lajos-u. 5., a „Munka” szerkesztőség.

Felkérjük gazdátársainkat, hogy gazdákori szervezkedés, főközségvesztés alakítás ügyekben teljes bizalommal forduljanak a fenti címre, ahol nemcsak a kívánt felvilágosításokat kapják meg, hanem készséggel bocsátásuk rendelkezésükre a megalakuláshoz szükséges nyomatványokat is.

Forrponon a világválság

A nagyháboru eseményei a második év 50. hetében

Lapunk multietti számban ismeretettük már a legelőbb német hadvezérségnek a szemlecsélt csatáról közzétett hadjelentését, amelynek adatai szerint a szovjethadóru vesztéseit minden eddigi méretét felülmúlta, s a németek legmerészebb várakozásait is túllhaladták. A jelentést újabb kisegészítés is követte. Újkráfóbb is meggyökézt az első nagy siker híre. Megsemmisült a 6. és 12. szovjethadóru, valamint a 18. szovjethadóru teljes nyomó része, összesen mintegy 25 lövés, hegyi- és páncéloshadóruval. A foglyok száma 105.000. Köztük 2 hadóruvezérvonalak. A szákmány 317 páncélos harciokocsi, 858 ágyú és mérhetően egyéb hadianyag, köztük több mint 8250 terepgepökocsi, valamint megroakt vasuti szerelvények.

A német főparancsnokok honvédelmi célú vízé közreműködését kiemelve számol be az Ukrajnában elért új nagy sikerről. Csapatunk különösen a Bug körüli megsemmisítő csatában okoztak súlyos vesztéseket az ellenségnek.

Magyar főhivatalos jelentés szerint „a bejelentett szovjetok bomlását mind több jel mutatja. Egyes ellenséges részek már zart egységekben adják meg magukat, mert a magasabb vezetés kívánja, különösen a legutóbb elfogott hadóruparancsmokok fogósságeseése óta, egyre jobban érezeti demokratizáló hatását.”

A harc a szovjethadóru megsemmisítéséről változatlan hevességgel és lamkadatlan erővel folyik tovább. Szemlecséltől délkeletre újabb 38.000 foglyot estettek a németek s hatalmas hadizsákmányt szereztek.

A harc sulypontja azonban, amint a szákszava jelenlétecsélt megállapítható, legújabbban a Fekete-tenger környéke. A németek és magyar páncélosok nagy lendülettel támadt előre a Bug, illetve a Dnyeper torkolatáig, hogy egyrészt elvágják az Oészást és környéket védő bolsevik csapatok visszavonulást utját, másrészt pedig a Dnyezert és Don közötti ferkó területén újabb katonai műveleteket hajthassanak végre.

Nem titok már, hogy Angliában a

let vagy a német kérdéseknél későbbi tekintet a Don folyó vonalát. A brit birodalom minden diplomáciai fogásal arra törekszik, hogy embertartálékával és gépeivel előbb elérhesse a Don-vonalat, mint a németek. Ezért gyakorol Anglia és a Szovjet-Unió erős nyomást Iránra (Perzsia), és ezért vannak a lázas diplomáciai tanácskozások a török fővárosban is, Irán minden körülmények között meg akarja tartani semlegeségét s ellenszégül annak, hogy területén brit-csapatok átvonulhassanak. A török magatartás tisztázása most van folyamatban. Anglia és a Szovjet-Unió Törökország jóindulata semlegeségét óhajtja bihozítani, s ennek fejében a Szovjet lemond a Dardanellek megszerzésére irányuló igényéről.

Forrponon ma a tévél-keleti helyzet is. Indo-Kínába újabb japán hadihajók érkeztek. Thaiföld (Sziám) kormányának intézkedéseket tett a semlegeségi bihozítására. A japán haditengerészet szövívőjének kijelentése szerint Japán nem nézheti tévölül, hogy Amerika, Anglia és Hollandia a csatájuk kormányát erőlyen támogatásával bekezdje. Ezre jobban kiemelt az összefügés a Kína-ügy és az európai viszály között.

Pétain tábornagy, francia államfő nagy beszédet mondott a rádióban. Kijelentte, hogy eltávolítja a közeléből mind azokat, akik a nagy nemzeti reformmal, vagy mint ő mondotta, forradalommal szembekezdnek. Nem kis jelentőségű a francia események a csatájuk kormányát erőlyen támogatásával bekezdje. Ezre jobban kiemelt az összefügés a Kína-ügy és az európai viszály között.

Az angol-amerikai tárgyalásokról, amelyek Roosevelt elnök jachtján folytak, egyelőre semmit sem tud a világ. Az is titok, hogy Churchill angol miniszterelnök személyesen résztveszen benne. Londonban annyit jeleznek, hogy a tárgyalások eredménye szentzácó lesz. Washingtonból jelentik, hogy egy angol miniszter kijelentése szerint Anglia a világ minden részében együtt akar működni az Egyesült Államokkal. Hogy ennek az együttműködésnek előkészítése Amerikában sem megy simán, mutatja a 208.202 szavazatarány, amellyel Washingtonban a képviselők a katonai költségvetés meghosszabbítását szavazta meg.

Festich György herceg temetése

Augusztus 7-én temették nagy részvét mellett a tragikus hirtelenséggel elhunyt Festich György herceg titkok tanácsosa, felsőházi tagot.

A temetésen családjaival együtt résztvett a Főmóltóság Kormányzó Ur, vités József főherceg, vités József Ferenc dr. főherceg és Albrecht hajó királyi herceg is. A miniszterelnököt a belügyminiszter képviselte. Jelen volt a törvényhozás két házában elnökeink vitája a közélet számos előlékése is. Festich György herceg, a keszthelyi Gazdasági Akadémia alapítójának unokája, temetésén az Akadémia tanárai és hallgatói is teljes számban megjelentek.

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés a törvényesen védett Rákoshelyi baktériumölő

szállék. Kapható és megrendelhető csak **ALULI ZYK OTTÓ**
Budapest, VII., Deákny. u. 41. sz. 2/a
Adapt. Demjénfalvi, Budapest
4 k 10 12 15
5.10 7.50 9.60 11.40 13.80 16.80
Támaszkodás propáctusok s lap olvasóknak ingyen!

A kormányzó keresztapaságot vállalt egy sokgyermekes bányász és egy hadirokkant családjában

Megható ünnepségek keretében keresztelt meg egy szegény gömörmezei bányász hatodik fiúgyermekét. *Bendula* Istvánnak Lice faluban most született meg hatodik fiúgyermeké. A gömörmezei bányász Magyarország kormányzóját, illetve nagybányai Horthi Miklóst kérte fel a keresztapái tisztségre. Rövidesen meg is érkezett az értesítés. Kormányzó Urunk elfogadta a keresztapái tisztséget. Az értesítés különösen azt a tényt emelte ki, hogy a *doréki Bendula-házaspár* *fielmondóval* bátran szembeszállt a *fajukiból* és a *falu környékén uralkodó nemzetrontó drámatöltet, az egykélű*. Ezt méltányolta a legfelsőbb elhatározás, amikor az egyik vidéki hatgyermekes családot a kormányzó keresztapasággal ellátta. Az ünneplésre került elő Gömör- és Kishont vármegye főispánja képviselte a Kormányzó Urat és adta át megbízásából az újszülött részére juttatott adományt.

Szabó László mankón járó szabadkai hadirokkant súlyos anyagi viszo-

nyai között is örömmel fogadta a gyermekelárást, most született ikrei, a tizenegyedik és tizenkettedik élő gyermek jelentik ebben a derék magyar családban. A hadirokkant Magyarország legfőbb urához, a Kormányzóhoz fordult és kérte, hogy az ikrek keresztapaságot vállalja el. A Kormányzó értesítette *Szabó Lászlót*, hogy az ikrek keresztapaságot elvállalja, mert kulcsos megbecsülést érdemel az a magyar ember, aki magyarságot az idegen uralom alatt is megőrizte és nemcsak hirdette bátran, hanem életmódjával és cselekedeteivel be is bizonyította.

Vitéz nagybányai *Horthi Miklós*, minden magyar magyonszeretettel és elszáradással, ismét bizonyosságot tett hazajáratásáról, szociális érzéséről, amikor keresztvált alá tartja a falu egyszerű fiainak gyermekeit. Az egész magyar társadalom mélyvégséggel és örömmel fogadja Kormányzó Urunk szeretettel sugalt elhatározását.

Megkezdődött a buza és rozs felajánlása

Az Országos Mezőgazdasági Kamara júliusi helyzetjelentése

Az Országos Mezőgazdasági Kamara a mezőgazdaság júliusi hályzetéről kiadott jelentésében beszámol arról, hogy a gabonafélék érését és így az aratás megkezdését az időjárás 8-14 nappal késleltette. A várható termésmennyvéket ismeretli, majd a mezőgazdaság általános helyzetét a következőkben tárgyalja fel:

A gazdák körében a *terményarok idej megállapítása*, általában jó benyomást keltett, de egyes cölkek ármegeállapításában szemben passzozó merültek fel. Ezek orvoslása iránt az érdekvépviselet létesíték tevék.

zik az aratnaktarmány.

A baronfi és tojásermések jóval nagyobb, mint a múlt évben volt.

Baronfi-tízlelása a féntel-ökök miatt ugyancsak nehézségbe ütközök.

A mezőgazdasági gépek üzemanyag beszerzésénél sok nehézség tapasztalható. Különösen a *szén- és az olajellátás miatt sok panasz hangzott el* s emiatt helyenként kénytelenek voltak a cséplést később kezresztelni. A szabványos árak megállapítására csak nehezen tudnak elyagot tenni. A vasútról és esztrókól, kenőanyagok és a lószerszámok javításához szükséges bór beszerzése ugyancsak nagy nehézségbe ütközök. A mezőgazdasági munkásság helyzete nem sokat változott. A munkások a megállapított munkabérek körébebe. *Munkaalkalom bőven kintlökök*. Nyugalmasan okozók a mezőgazdasági munkásság körében az örösi feladag megállapítása, amit túl alacsonyának találának. Lábellen és ruházati cölkek beszerzése továbbra is nagy gondot okoz.

Kivánatos lenne, hogy a kormányzat gondoskodjék a föld, ruha és libélli akérlórl.

A pénzügyi viszonyok nagyjában változatlanok. Nagyobb beruházásokra a gazdák nem nészen módjuk. Az adóms rendes mederben folyik.

A földárk emelkedé tendenciát mutatnak a jobb felvérsé és micséglési földök után a kereslet élénk. A földhasznóbérek változatlanok.

A buza és a rozs értékesítése a Hombr-útján a két végen megindult.

A gazdák a Hombr megbizottalnak fizetésnd követelési díjat megasnak tartják és sok a panasz a miniségi leonozók miatt te. A bejelentési és felajánlási rendelkezés érvényesítésé tekintetében még sok a bizonytalanság és a rendelkezés váró kérdés. A gyümölcs és a fészéklési, valamint az állati termékek jár értékesítésé. Az állattartomány értékeségi állapota kiélektőlenn mondató, koldozók sokat javult a zöltsarkarmányok követségében. Az *örökarmányok beszerzésé továbbra is nagy gondot okoz a gazdákkn*. Ez az oka annak, hogy sok péld hízott sertés kerül piacra. A tejtermelés között a gazdák nem tudják, mert *híány-*

Hamarosan életbelép az új házassági törvény

Az Országos Törvényértel közölte az 1941. évi XV. törvényeket, amely a házassági jogról szól és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről intézkedik.

Az országgyűlés két Háza tudvalóvón a nyári szünet előtt tárgyalta a törvényjavaslattal, amelynek kilencedik szakaszát a két Háza egyeztető eljárás alapján szövegezték meg és ezzel egyidejűleg új 15. szakaszt írtaknak be, amely megtiltja a zsidó férfiaknak tiszteségs nemessé, illetélen becsesény nőkel való érintkezését. Az új házassági törvény tudvalóvón kötelezően tessz a házasság előtti orvosi vizsgálatot és éltitja a zsidók és nemessédk között köténd házasságo-

lat.

Az igazságügyi miniszterium közvételni a törvényjavaslattal letárgyalása után megkezdte a törvény végrehajtási utasításának előkészítését. A munka azóta befejeződött és részleteiben is kidolgozták a végrehajtási utasítást, amely pontos magyarraátott tartalmaz arra vonatkozólag, hogy a törvényt miként kell értelmezni. A végrehajtási utasítás előkészítésével egyidejűleg az ügyvédek is részletes tájékoztatást kaptak.

Az Országos Törvényértelben kiherdelettel törvény végrehajtási utasításra a legközelebbi időben megjelenjen és életbelép.

GAZDÁK, FIGYELEM!

Megirta a Vasárnap, hogy a hivatalos lap augusztus 1-i számában rendelt jelent meg a gabona- és lisztforgalom szabályozásáról szóló rendelet módosításáról. A rendelet szerint a gabonafeleslegek egyharmadrészét legkésőbb augusztus 15-ig kell felajánlani a gabonavásárlásra jogosított bizománosnak. A közzételti kormánybiztos, a fővárosban pedig a polgármester indokolt esetben felmentést adhat a bejelentés alól, a felmentés azonban csak október 31-ig szólhat. Indokolt esetek lehet tekinteni föléppen azt, ha a gazda a cséplést augusztus 15-ig nem tudta megkezdeni. Ha a kitűzött határidőn napján a cséplés már folyamatban van, úgy a terméseredmény és a várható felesleg már megállapítható, a felesleg felajánlásnak tehát nincs akadályja. Abban az esetben, ha a hatóság még nem közölte a gazdával a beszállítandó mennyiséget, a gazda a felajánlás mennyiségét jöhiszmet belesé alapján állapítja meg.

A felajánlási kötele-

zettség nemcsak kenyér gabonára, hanem árprára és zabra is vonatkozik.

A gabonafelesleg be nem jelentését kéthónapi, háború esetén hat hónapi elzárással, illetélen büntetésével büntethetik. Ezenkívül a be nem jelentett gabonát elkorhozak. A rendelet kihirdetése napján lépett életbe.

A közlelmézési hivatal közli, hogy a 80, illetve 81 kilogramm-nál magasabb hektolitersúlyú buza után engedélyezett mellárkénti 1, illetve 1.50 pengés felár csak akkor fizethető ki, ha a buza egészséges, tehát csira- és doh-üszökben, ha egy szálakéntül több idegen anyagot nem tartalmaz, legfeljebb 2 százaléka populakaszirt szék és ha a szemek túlnyomórészt azonosak, egyöntetű magyásgúnak, feltétségük és alaknak. Ha a buza indokoltatlanul fizetik ki és fogadják el, mindkét fél ellen árdárgítás miatt bünyvádi eljárás indul.

Nem szabad négyévesnél fiatalabb tehenet, üszőt, borjt, juhot, bárányt levágni

A földmivélségi miniszter a közzételti miniszterrel egyetértve augusztus hó 3-án erdelette, hogy négyévesnél fiatalabb tehenet, üszőt és üszöborjt, valamint négyévesnél fiatalabb bivaly- tehenet, bivalyüszőt és bivaly-üszöborjt nem szabad levágni.

Nem esik a levágási tilalom alá a felsorolt állat, amelyrl az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőség vagy a vármegyei állattenyésztő egyesület megállapítja, hogy nem kívánatos feltételleg, vagy hibás feltételleg, illetve más ok miatt felnevelésre és tenyésztésre nem alkalmas, továbbá az állat, amelyrl az illetékes hatóság állatorvos megállapítja, hogy

betegség, fejletlenség és fejlődési rendellenesség miatt felnevelésre és tenyésztésre nem alkalmas, végül az a hathetésnél fiatalabb, de nyolcnaposnál idösebb üszöborjt és bivaly-üszöborjt, amelyrl a hatóság állatorvos megállapítja, hogy az anyaként megfogadása (jóváírása) vagy elhullása a vármegyei nem nevelhető fel.

A rendelet kimondja még, hogy az ország bármely területéről származó egyévesnél fiatalabb üszöborjt az állami borjúvásárlási akció céljaira fel lehet ajánlani.

Ha szömlő rendeletet adott ki egyidejűleg a földmivélségi miniszter a négyévesnél fiatalabb anyajuhok és juhekborjakok koszfogására való követségndek tilalmazásáról.

Széleskörű mozgalom indult a Csongrád-Bokrosparti kápolna újraépítésére

Csongrád-Bokrosparton, a csongrádi tananyalvágnak ezen a történelmi nevezettség helyén, ahol Árpád Zalán fejedelem legyőzte, - 1896-ban, a Múzeumim évlében, 400 tanjai család áldozatosságéból, kápolna épült. Ez a kápolna, amely Czellter Jenőnek 1913 május 22-én a Csongrád-Bokrosparti és Gyólyás Gazda Orvosok rendkívül köznyvésen elhangzott megállapítása szerint, szilárd alapköve volt a nagyra-

hivatott tanjai központnak, az idef árviz következtében összeomlott.

A Csongrád-Bokrosparti társadalom széleskörű mozgalmat indított a kápolna újraépítésére érdekében.

Remélhető, hogy ez az akció, amely a magyar történelemben a honfoglalásior nagy szerepet betöltött területen kíván tplomot emelni, teljes sikerrel fog járni.

GAZDAÉLET

BE KELL JELENTENI A FERTÖZÖ SERTÉSBEVÁLLÁS ESETEKET! Tízszölet évvel ezelőt a volt Csehszlovák követségesség tesékben kerülötben bérnásos ünnektel járó, fertöz sertesbevégek észleket. A betegség pár év alatt elterjedt a volt Csehszlovák követségességben, majd Bajorszárgaban, Szászorszárgaban és Ausztriában és eljutott Jozsögatvárgiba is. A Munkák vizsgálatossága után megállapították, hogy ez a betegség öt nagyobb mértékben el van terjedve. Ujabban néhány esetben Szlovákivárgal,

Németországban és a vizsgálatossá Munkák határos területelen is megállapították a betegségét. Mint ahogy a fertöz bérnásos vesztékéket ragályos természetű és súlyos vesztékéket okozhat, a betegség a földmivélségi miniszter bejelentés követségessége alá utal és szörgu előző rendszabályokat léptetett hatályba. ha a betegség terjedökének megakadályozása és előjtása érdekében.

A RÉZMÉSZPORK UVALYAN/NÉLKÜL KAPHATÓ. A földmivélségi miniszter a rézmészpork forgalmát július elséjétől tovább megállapították, hogy ez a betegség öt nagyobb mértékben el van terjedve. Ujabban néhány esetben Szlovákivárgal,

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ

MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

Áhitattal ünnepeljük meg Németországban a legmagyarabb ünnepet, Szent István napját!

A Németországban dolgozó magyar munkások évről-évre, teljesen önként, magyar szüivikre halgatva, áhitatosan szokták megünnepelni a Szt. Jób napját, augusztus 20-ikat. Különösen nagy ünnepességgel kell azonban megünnepelni az idén a szent király névnapját, hiszen most, ezekben a sorsdöntő időkben születik újra Szent István Birodalmá.

Emlékezzünk a dicőse, ezeréves múltira, gondoljunk lelkes szívvel országgyűrűlítő Kormányzó Urunkra és hálás szeretettel hős honvédeinkre, akik — mint ezer évvel ezelőtt — vitézül harcolnak a pogányai, a bolsevista Kelettel,

Ezt az emlékezést megkönnyítendő a **NEMZETPOLITIKAI SZOLGÁLAT** készségeből a **VASÁRNAP**-nak Németországba küldött mosáni számaihoz „Nem vagyunk kis nemzet” című kiadvány egy-egy példányát mellékeljük, amely Főmetszőg Urunk képin kívül ezeréves múltunk napjainak képét, valamint az ország határainak alakulásait közli. Amikor Szent István napjának méltó megünnepelésére szól felhívásunkat közzöljük és a *Nemzetpolitikai Szolgálat* szép ajándékának elküldését bejelentjük, bizonyára minden Németországban dolgozó munkáest-

vérukn nevében szólnak és mindannyioknak ószinte örömet okozunk. Ennek bizonyága az, hogy a *hozánk bérkéző levelek közül sokban hívják fel a levelek tróli munkástársait* a nagy nap méltó megünnepelésére. A sok levél közül néhány sors idénünk Lunkán Sándor és Szász Péterné Osmarslebenből (Kreis Bernburg bei G. Kühne) írott leveléből, amelyben felhívják valamennyi munkáestvéruket, különösen a zsadányiakat, hogy tegyenek eleget hazafias kötelességüknek és tartsák meg a nagy ünnepet, ha lehet isteni tiszteletadással. Mindnyájan imádkozunk — írják — második honaloptónkért, vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Urunk **Öfömletőségáért**, hogy a Mindenható Isten **Öt álja meg és oltalmazza**. Tartsa meg **Öt nekünk a Magyarok Istené és adja, hogy Főmetszőg Urunk szerte az országban Országzászlót felvonathasson a tud csucsára**. Ennek a reménynek és szent akaratnak a jegyében ünnepeljük meg az idén valamennyien Szent Királyunk napját...

Arra kérjük még az egyes munkáscsoportokat, hogy írják meg pár sorban, hogyan ünnepeleik meg a nagy napot. Az érdekesebb és legzesebb beszámolókat — ha helyünk lesz rá — közölni fogjuk a **VASÁRNAP**-ban.

ÜZENETEINK:

Vizsnei István, Goda über Spremberg. Sajtnálha következtében Onnek szólo üzenetünkben a szótár árát 8.20-ban jelöltük meg 3.20 helyett. A felesleges 5 pengő visszaküldöttük. Martha Lajos, Mderau über Halle. Felesége beküldte a szótár árát: a könyvet feladtuk címére. Őt üdvözli a családja; az Onnel lévő Gál Erzsébetnek szüleit és testvéreit ugyancsak szeretetteljes köszöntésüket küldik. — Gyenes Erzsébet, Kemmen, Post Calau. N. Lamsitz, Brandenburg, Kéri Bán Mária, írjon nekünk irati címére. — Belák Sándor, Wrangelsburg, Post Züssow, Pomern. A szótár, mint azt már közzöltük, pontos címmel szállva, elküldöttük Onnek. Mint hogy az eddig elküldött szótárakat a címzetek kivétel nélkül megkapják, kizártnak tartjuk, hogy ez a külföldi elküldésről volna. Erdőköljétek munkaadójánál és munkástársainál, nincs-e ott valahol a szótár. A lapot felesége címére megindítottuk. Üdvözlét. — Mária György Teresési János és a lázari lányok, Oláh Lajos Koroknai Pált, Gurbán Péter Szabó Piroskát és Papp Emmilt, valamint mind a hármán az összes csegerújfalusi lányokat üdvözli és kéri, küldjék nekünk címeket. Mária, Teresési és Oláh címe: bei Hans Dencke, Neuharnim über Wriezen, Kreis Oberharnim. — Tóth Gyula, Büschdorf. A lapot megindítottuk; ha hivatközt levelelben kért vagy kérdézzett valamit, ísmételje meg sorait. Dobos Lajos, Balog Ferenc, Pap János, Dornal István és társai, Wai-

Az év végéig minden törvényhatóságban állattenyésztési bizottság alakul

A kormány tudvalóvén — a törvényhatósági állattenyésztési alapok létesítéséről szóló törvény megalkotásával — új alapokra rakotta a népi állattenyésztés irányítását és támogatását. A gazdalközség körében széleskörűen örömmel fogadták törvény végrehajtása most kezdődik **Bánffy Dániel** báró földművelésügyi miniszternek a Budapesti Közlöny augusztus 3-iki számában megjelent rendeletével.

A rendelet szerint a köztenyésztésnek jöminőségű apállatokkal való ellátását azonnal a vármegyék és a törvényhatósági joggal felruházott városok végzik és ennek az új feladatnak az ellátására állattenyésztési alapokat kell létesíteniük.

Ezek az alapok lehetővé teszik, hogy a törvényhatóságok rövid időn belül a köztenyésztés apállatszükségletét teljes mértékben fedezni tudják. A végrehajtás utasítás minden törvényhatóság területén **törvényhatósági állattenyésztési bizottság** alakítását rendeli el és a bizottságban állattenyésztési szakembert, valamint a gazdalközség részvételét biztosítja.

Minden törvényhatóság köteles az év végéig állattenyésztési alapot létesíteni

és ezzel kapcsolatban az egész országban már most megkezdődik a törvényhatósági apállatok beszerzése és azoknak köztenyésztésbe adása is. Az apállatokat a közszéke, birtokos-

ságok és legeltetésű társulatok kapják mérsékelt díj ellenében. Az új rendszer alapján a tenyésztés színvonalát lényegesen emleljk anélkül, hogy ezzel a közületekre és a gazdalközségre az eddigéig nagyobb teher hárulna. A közszéke rendszerrel ugyanis a beitenyésztés elkerülése végett például a tenyésztőket 2-3 év múlva ki kellett selejtezni, a vármegyvi rendszerrel azonban az ilyen apállatokat egy másik közszégen tovább lehet használni. Az állattenyésztési alapok segítségével a törvényhatóságoknak módjukban lesz a népi állattenyésztést más módon is fejlesztetni.

A földművelésügyi miniszter végrehajtási utasítás mellékleteként kiadta a törvényhatósági állattenyésztési mintatörvénytervezetet, amelynek alapján a törvényhatóságok még ebben az évben elkészítik új szabályrendeleteiket. Erre szükség volt, mert az 1894. évi mezőrendőri törvény alapján alkotott szabályrendelet teljesen elavultak és az állattenyésztési hatósági irányítását, ellenőrzését korszerű alapokra kellett helyezni. Ezzel egyidejűleg elküldték ki a köztenyésztés fejlesztésének irányát.

Amint 1894-ben is előljártunk a népi állattenyésztés törvényes szabályozásával, egy jelenlegi intézkedések ismét teljesen új kezdeményezést jelentenek egész Európában. A népi állattenyésztés fejlesztése szervesen kapcsolódik **Bánffy Dániel** báró földművelésügyi miniszter politikájához, amely a **lisztagadórsádomon megújítását és népiök szociális színvonalának emelést célozza.**

GAZDATUDOMÁNY

Öszi vetési takarmánynövények

Az őszi keverékeken (roz, buza, ózi árpa és búkköny vagy borsó) kívül egész sor őszi vetési takarmánynövényünk van. Ilyen a roz, a biobihorepce és ezek keverékei.

Zöldtakarmányul legjobb szentiványi vagy „f” rozot vetni. Ez utóbbi főleg a soványabb homokon legelőterbe. Míg a felkorlatok korán fejlődnek, ezzel szemben a hatvani és a rüzeni roz erős bokrosodású, dus levelezetű miatt érdemelnek figyelmet.

A biobihorepce minden talajon megél, csak a túlköztött agyagon, a mézszegény homokon, végül a tözezen bizonytalan a termése. Augusztus közepétől szeptember közepéig vethető, gabonaszarvátalásra, kal-holdanként 16-16 kg maggal.

Erdemes a biobihorepce homoktalajon rozszal keverve vetni. Kerpely tanár azt tapasztalta, hogy homokon a tisztán vetett biobihorepce 40-50 g zöldnél nem termelt többet, addig a rozos biobihorepce 180-200 g zöldtömeget is adott. Kerpely ajánl kal-holdanként 50-60 kg roz és 18-20 kg biobihorepce vetését.

Ha gyügyeltem érdemel az u. n. készthelyi keverék is, melyet 50 kg roz és 10 kg repemag keverékének elvetése után nyerünk.

A csemegeszőlő szedése

A csemegeszőlő szedését akkor kezdjük meg, amikor az szarpen ki-szinesedett, jó, de nem túlérett. Egy időken se fog a szőlő egyszerre megégni, hanem csak fokozatosan, ezért lezsedésüknek se szabad egyszerre megértetni, hanem úgy, amint azok megértnek. A szedést lehetőleg a kora reggeli órákban végzzük, amikor a harmat még lezáródott. Ilyenkor a gyümölcs le van hűlve, tehát azonnal csomagolható. A szedést olólvá végzzük azért, hogy az egyes bogyókat ne sértsük meg. Szakítással ez is előfordulhatna. A fürtök levágásakor arra is ügyeljünk, hogy a bogyók hamisodjanak meg. Ugyanakkor a szőlő a levágott fürtöket nem tenyerünkbe fektessük, hanem kézz ujjunkkal szaruknál fogva helyezük egyik helyről a másikra. A levagott fürtöket legcélszerűbb lapos kosarakba vagy gyümölcsoszerényekre elhelyezni, egy-egy feljebb két sorjába, hogy ne tördeljenek. A csomagolás lehetőleg hűvös helyen történjen. A szedést június 15-én át minden egyes fürtöt, vágjuk ki olólvá a száraz, romlott, penészes, esetleg megérsült bogyókat, miáltal nemcsak a szállítás sikerét biztosítjuk, hanem azt is elérjük, hogy az esetleg megérsült bogyók nedve se mossza le a bogyók hamvát.

A termények asztagba gyűltését nem tiltja kormányrendelet. A mezőgazdasági termények túllégyűléséről által juttathassuk kiadott rendelet helyét értelmezés szerint nincs akadály a csemegeszőlő előszedését céljából a termények asztagba való összegyűjtésének. A rendelet csupán ahhó a szempontból tartalmaz rendelkezéseket, hogy a terményeket a szántóföldön keresztetbe hogyan kell összegyűjtetni, de nem tartalmaz tilalmi rendelkezést az irányban, hogy a keresztetbe összegyűjtött termény — a még 1936. évi és a fűrészfűrészt tárgyában kiadott bűntudományi rendeletben foglalt rendelkezések betartása mellett — szűzán asztagba összegyűjtethető be legyen.

Ősziek — tavaszok NITROGEN-ellátása

P É T I S Ó-val!
Mészsalétrom-mal!
Kénsavas ammoniak-kal!

Péti Nitrogénművek
RT. Budapest, V. Nádor-u. 21

